

VIII. a) Pište podle diktátu.

Oheň

Minuty ubíhaly, až se konečně ukázal dýmající dřevěný prach. Lovcovy ruce ho vysypaly na štěpiny. Lovec opatrně rozdmýchal malý plamínek. Když se rozhořel, vydechli všichni s úlevou. Teď už byli pod spolehlivou ochranou ohně, nejlepšího přítele člověka. Rozdělal ho u vchodu do jeskyně, aby z dálky nebyly záblesky plamenů vidět. Starý náčelník se bál upoutat pozornost lidí cizího kmene potulujících se nablízku. Chlapci, unavení dlouhou chůzí, se natáhli u plápolajícího ohně a ve chvíli usnuli tím nejtvrdějším spánkem.

b) Řešte úkoly k danému souvětí.

Včera jsem Milanovi půjčila nové Karlovy videokazety, a proto nevím, kdy je budu moci předat. Pokud budeš chtít, přijď se za mnou podívat do našeho školního klubu, budu tam zítra odpoledne.

1. *Určete počet vět a jejich druh v 1. a 2. souvětí.*
2. *Napište, jakým způsobem vznikla tato slova (skládáním, odvozováním, ...): videokazety, předat, školního.*
3. *Určete kmen a koncovku u těchto slov: klubu, našeho, školního, drahokamy.*
4. *Určete druh přídavných jmen v textu: Karlovy, školního, nové.*
5. *Doplňte -i, -y; -í, -ý:*
Bab_čka koup_la uhl_ a dřív_. V p_tl_ b_l_ brambory. Odjel_ z Přib_slav_
do Nové Vs_. Chv_l_ děti čekal_, až se objev_ žáb_. V les_ch se oz_val_
jestřáb_. Včel_ létal_ a chlapce poštipal_. Tatínkov_ o tom sestry nic neřekl_.
6. *Skloňte spojení tři hodiny (ve všech pádech) a napište to.*
7. *Určete mluvnické významy slovesa přijď v textu.*
8. *Ve větě „Díval se na Petra.“ nahraďte podstatné jméno zájmenem on. Napiš všechny možnosti.*
9. *Podtrhněte holý podmět a holý přísudek v následujících větách, určete druh přísudku.*
Jiřík se stal králem. Petr čte knihu v křesle. Někdo přišel až večer. Vítek je delší dobu nemocen.
10. *Rozhodněte, kdy se jedná o přívlastek několikanásobný a postupně rozvíjející:*
 1. Malý a velký sešit ležel na stole.
 2. To je zajímavý a poučný příběh.
 3. Naložený nákladní vlak vjel do stanice.
 4. První kontrolní práci píšeme zítra.
11. *Určete všechny větné členy ve větě.*
Včera jsem sama Milanovi půjčila nové Karlovy videokazety.

IX. a) Pište podle diktátu.

Lapená lasička

Lasička vynaložila všechny své síly a hrabala ve škvíře. Nakonec se ocitla v komoře, kde byla uložena šunka, salám, sýry, med, povidla a oříšky. Začala hostina. Se vším tím jídlem se jí vrátily síly. Další den byla dost silná, aby vylezla na nejvyšší police. Snědla kousek měkkého salámu, kousek šunky. Strávila tam pár dní, ale tak ztloustla, že jí odletěl knoflík z kalhot nad vypouklým bříškem. Jednoho odpoledne zaskřípely dveře a lasička ztuhla uprostřed hostiny. Na schody dopadly těžké kroky. Dostala strach, chtěla pryč. Nemohla se protáhnout a uvízla bříškem v díře. Dvě mohutné ruce ji chytily za ocas. Teď si přála být hubená.

b) Řešte úkoly k danému souvětí.

V trávě ležela motýlí kukla, ze které se chtěl právě při východu slunce vylíhnout motýl. Vystrkoval chudák křídla, chtěl ven, ale nemohl, protože mu brouk Pytlík vždycky nacpal všechno zpět.

1. Určete v prvním souvětí počet vět, označte větu hlavní (H) a vedlejší (V). Vypište spojovací výraz. Určete druh vedlejší věty ve druhém souvětí.
2. Ve větě *V trávě ležela motýlí kukla určete větné členy a graficky vyznačte závislost pomocí svorek.*
3. Určete slovní druhy z textu: *při, ven, ale, protože, vždycky.*
4. Utvořte 2. osobu č. j. zp. rozkaz. od slovesa *ležet, nacpat, vylíhnout se.*
5. Doplňte čárky do textu.
Řekl mi že zítra nepřijde. Petr Jana Pavel a Martina odešli na oběd. Než přijel vlak četl jsem si knihu. Nikdo nevěděl kam odešel. Hráli jsme hry a šli jsme se koupat. Zavolal na mě abychom přišli.
6. Nahraďte přísudek slovesný ve větě *přísudkem jmenným se sponou.*
Děvčata výborně počítají.
7. Doplňte tvar zájmena *ona*:
Viděl j_. Slyšel o n_. Bral j_ s sebou. Odešel s n_. Učil j_ něčemu.
8. Převeďte slovesné tvary do 2. osoby čísla jednotného a souvětí napište:
Kdybych si byl koupil počítač, mohl bych s ním pracovat.
9. Kdo je autorem uvedeného úryvku (textu výše)?
10. Stupňujte příslovce: *krásně, zle, mnoho, spravedlivě.*
11. Určete větné členy v souvětí: *slunce, křídla, při východu.*
12. Doplňte *s, se / z, ze.*
Četl __ knihy, vrátil se __ ním, vzal to zevnitř __ skříně, těšil se __ dárku.

STRANA 39

1. 1. souvětí: V trávě ... kukla - H1, ze které ... motýl. - V1 přívlastková; 2 věty, (ze) které - spojovací výraz.
2. souvětí: věta vedlejší příslovečná příčinná; ... , protože ...
2. $\overbrace{\text{V trávě ležela motýlí kukla.}}^{\text{1VH}_1}$ $\overbrace{\text{V trávě - Pum, ležela - přísudek, motýlí - Pks, kukla - Po.}}^{\text{2VH}_2}$
3. při - předložka, ven - příslovce, ale - spojka, protože - spojka, vždycky - příslovce.
4. lež, nacpí, vylíhni se.
5. Řekl mi, že zítra nepříjde. Petr, Jana, Pavel a Martina odešli na oběd. Než přijel vlak, četl jsem si knihu. Nikdo nevěděl, kam odešel. Hráli jsme hry a šli jsme se koupat. Zavolal na mě, abychom přišli.
6. Děvčata jsou výborné počtářky.
7. Viděl ji. Slyšel o ní. Bral ji s sebou. Odešel s ní. Učil ji něčemu.
8. Kdyby sis byl koupil počítač, mohl bys s ním pracovat.
9. Ondřej Sekora
10. krásněji - nejkrásněji, hůř(e) - nejhůř(e), víc(e) - nejvíc(e), spravedlivěji - nejspravedlivěji
11. slunce - přívlastek neshodný, křídla - předmět (4.p.), při východu - přísl. určení času.
12. Četl z knihy, vrátil se s ním, vzal to zevnitř ze skříně, těšil se z dárku.

STRANA 38

1. 1. souvětí: 3 věty $1VH_1, \overbrace{\text{a proto}}^{\text{1VH}_2}, \overbrace{\text{2VH}_2}^{\text{kdy}}, \overbrace{\text{3VV}_1}^{\text{předmětná}}$
2. souvětí: 3 věty $\overbrace{\text{1VV}_1}^{\text{podmínková}}, \overbrace{\text{2VH}_1}^{\text{pokud}}, \overbrace{\text{3VH}_2}$
2. videokazety - skládaním, předat - odvozováním předponou, školního - odvozováním příponou
3. klub|u, naš|eho, školn|ího, drahokam|y
kmen — kůncovka
4. Karlovy - přívlastňovací, školního - měkké, nové - tvrdé.
5. Babička koupila uhlí a dříví. V pytli byly brambory. Odjeli z Příbyslavi do Nové Vsi. Chvilu děti čekaly, až se objeví žáby. V lesích se ozývali ještěři. Včely létaly a chlapce poštípaly. Tatínkovi o tom sestry nic neřekly.
6. 1. pád: tři hodiny, 2. pád: tři (třech) hodin, 3. pád: třem hodinám, 4. pád: tři hodiny, 5. pád: tři hodiny, 6. pád: třech hodinách, 7. pád: třemi hodinami.
7. přijď - 2. osoba, číslo jednotné, způsob rozkazovací, rod činný.
8. ..., na něj. ..., na něho. ..., naň.
9. Jiřík se stal králem. Petr čte knihu v křesle. Někdo přišel až večer. Vítek je nemocen delší dobu. se stal králem, je nemocen - přísudek jmenný se sponou; čte, přišel - přísudek slovesný.
10. 1., 2. - přívlastek několikanásobný, 3., 4. - přívlastek postupně rozvíjící.
11. (Já) - podmět, včera - přísl. určení času, jsem půjčila - přísudek, sama - doplněk, Milanovi - předmět (3.p.), nové - přívlastek shodný, Karlovy - přívlastek shodný, videokazety - předmět (4.p.).